

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

De S. Equitio abbate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

aded afflictus fuit, vt cibum capere non posset absque cruciatu horrendo & ineffabili, sapiusque à mensa surgens, ambularet in horto, miserè clamitans & eiulans: nec posset responderè, si quis ei loqui vellet. Cruciatu autem ille noctibus duplo maior erat, quàm aliàs, cogebaturque surgere è lecto, & per domum, per virgulta, per alia cursitare loca, licet id nihil ei conferret. Interim tamen ferebat omnia patienter, & ardenti animo implorabat Dei opem, & beatissimam Christi matrem rogabat, vt per Coletam merita aliquod leuamētum obtineret. Cùm autem nocte quadam esset in monasterio Visontensi, vidit in visione, se esse in sacello oratorij Gandauēsis, ibique vocari se blander à Coleta ea voce, forma & habitu, qua solebat esse cùm viueret, sed ita tamen, vt iam luculenta & cumprimis speciosa & iucunda videretur, ipsumque cōsolaretur peramanter & humaniter. Vnde ipse expergefactus, comperit se planè sospitem, sanum & iucundum: nec illum dolorem postea expertus est. Multa alia præclara miracula edidit Dominus Iesus Christus, per humilem ancillam & fidelem spōsam suam Coletam, quæ nē nimij sumus, omittimus.

Quidam eximius vir repete horrendo liberatur dolore capitis.

VITA S. EQVITII ABBATIS, PER D. GREGORIVM PAPAM SCRIPTA, LIB. I. DIALOG. CAP. IIII.

Gregorius. Fortunati viri venerabilis, Abbatis monasterij, quod appellatur Balneum Ciceronis, aliorumque etiam virorum venerabilium didici relatione, quod narro. Vir sanctissimus, Equitius nomine, in Valerię prouincię partibus, pro vita suæ merito apud omnes illic magnę admirationis habebatur: cui Fortunatus idem familiariter notus fuit. Qui nimirum Equitius, pro suæ magnitudine sanctitatis, multorum in eadem prouincia monasteriorum pater extitit. Hunc cùm iuuentutis suæ tempore acri certamine carnis incentiua fatigarent, ipse suæ tentationis angustia eum ad orationis studium solertiolem fecerunt. Cumque hac in re ab omnipotenti Deo remedium cōtinuis precibus quæreretur, nocte quadam assistente angelo, eunuchizari se vidit: eiusque visioni apparuit, quod omnē motum ex genitalibus eius absunderet: atque ex eo tempore ita alienus extitit à tentatione, ac si sexum non haberet in corpore. Quæ virtute fretus, ex omnipotentis Dei auxilio, vt viris antè præerat, ita cœpit postmodum etiam foeminis præesse: nec tamen discipulos suos admonere cessabat, nē se eius exemplo in hac re facillè crederent: & casuri nō tentarent donum, quod non acceperint.

7. Martij.

Continuis precibus mirandam obtinet corporis castitatē.

Eo autem tempore, quo malefici in hac sunt Romana vrbe deprehensi, Basilus, qui in magicis operibus primus fuit, in monachico habitu Valeriã fugiens petijt. Qui ad virum reuerendissimū Castorium, Amiterninæ ciuitatis episcopum, pergens, petijt ab eo, vt eum Equitio abbati committeret, ac sanandum monasterio illius cōmenderet. Tūc ad monasteriū venit episcopus, secūmque Basilium monachū deduxit, & Equitium Dei famulum rogauit, vt eundē monachum in cōgregationem susciperet. Quem statim vir sanctus intuens, ait: Hunc quem mihi cōmendas pater, ego non video monachū esse, sed diabolum. Cui ille respondit: Occasionem quæris, nē debeas præstare, quod peto. Ad quem mox Dei famulus dixit: Ego quidē hoc eum esse denuncio, quod video: nē tamē nolle me obedire existimes, facio quod iubes. susceptus itaque in monasterio est. Post non multos verò dies idē Dei famulus, pro exhortandis ad desideria superna fidelibus, paulo longius à cella digressus est. Quo discedēte, contigit vt in monasterio virginū, in quo eiusdē patris cura vigilabat, vna earum, quæ iuxta carnis huius putredinē speciosa videbatur, febricitare inciperet: & vehemēter anxari, magnisque vocibus cū stridore clamare: Modò moritura sum, nisi Basilus monachus veniat, & ipse mihi per suę curationis studium salutē reddat. Sed in tāti patris absentia accedere quispiā monachorum in congregationē virginum non audebat: quanto minùs ille, qui nouus aduenerat, eiusque adhuc vitam congregatio fratrum nesciebat? Missum repente est, & Dei famulo Equitio nunciatū, quod sanctūmonialis illa immēsis febribus estuaret, & Basilij monachi visitationē anxie quæreretur. Quo audito, vir sanctus dedignādo subrisit, atque ait: Nunquidnam dixi, quod diabolus est iste, nō monachus? Ite, & eū de cella expellite. De ancilla autē Dei, quæ

Basilus magus monachum se simulat.

Monasterium virginū.

quæ anxietate febrium vrgetur, nolite esse foliicit: quia ex hac hora neque febribus laboratura est, neque Basilium quasitura. Regressus est monachus: & ea hora saluti restitutam Dei virginem agnouit, qua eandem salutem illius, Dei famulus Equitius longè postus nunciavit, in virtute scilicet miraculi, exemplum tenens magistri: qui inuitatus ad filium Reguli, cum solo verbo restituit salutem, vt reuertens pater ea hora filium restitutum vitæ cognosceret, qua vitam illius ex ore veritatis audisset. Omnes autem monachi, iussionem patris sui implentes, eundem Basilium ex monasterij habitatione repulerunt. Qui repulsus, dixit frequenter se cellam Equitij magicis artibus in aëra suspendisse, nec tamen eius quempiam lædere potuisse. Qui non post longum tempus in hac Romana vrbe, exardescente zelo Christiani populi, igne crematus est.

Iohan. 4:
Basilium magis flammis exultus.

Quadam verò die vna Dei famula, ex eodem monasterio virginum, hortum ingressa est: quæ lactucam conspiciens concupiuit, eamque signo crucis benedicere oblita, auidè momordit: sed arrepta à diabolo, protinus cecidit. Cumque vexaretur, eidem patri Equitio sub celeritate nunciatum est, vt veniret concitus, & orando succurreret. Moxque hortum idem pater vt ingressus est, cœpit ex eius ore quasi satisfaciens ipse, qui hæc arripuerat, diabolus clamare, dicens: Ego quid feci? ego quid feci? Sedebam ibi super lactucam: venit illa, & momordit me. Cui cum indignatione vir Dei præcepit, vt discederet, & locum in omnipotentis Dei famula non haberet. Qui protinus abscessit, nec eam vltra contingere præualuit.

Concionari quibus interdicitum.

Quidam verò Felix nomine, Nursiæ prouinciæ nobilis, pater huius Castorij, qui nunc nobiscum in Romana vrbe demoratur: cum eundem venerabilem virum Equitium sacrum ordinem non habere conspiceret, & per singula discurrere, atque studiosè prædicare: eum quadam die familiaritatis ausu adiit, dicens: Qui sacrum ordinem non habes, atque à Romano pontifice, sub quo degis, prædicationis licentiam non accepisti, prædicare quomodo præsumis? cui, eius inquisitione cōpulsus, vir sanctus indicauit, prædicationis licentiã qualiter accepit, dicens: Ea, quæ mihi loqueris, ego quoque tecum ipse pertracto. Sed quadam nocte speciosus mihi per visionem iuuenis adstitit, atque in lingua mea medicinale ferramentum, id est, phlebotomum posuit, dicens: Ecce posui verba mea in ore tuo: egredere ad prædicandum. Atque ex illo die, etiã cum voluero, de Deo tacere non possum.

Petrus: Vellem etiam patris huius opus agnoscere, qui fertur talia dona à Deo percepisse.

Vitæ munditia debent esse prædicatorum.

Gregorius: Opus, Petre, ex dono est, non donum ex opere: alioquin gratia iam non est gratia. Omne quippe opus dona præueniunt, quauis ex subsequenti opere ipsa etiam dona succrescunt. Nè tamen vitæ eius cognitione frauderis, benè hanc reuerèdissimus vir Albinus, Reatinæ antistes ecclesiæ, cognouit, & adhuc supersunt multi, qui scire potuerunt. Sed quid plus quaris operis, quando concordabat vitæ munditia cum studio prædicationis? Tantus quippe illum feruor ad colligendas Deo animas accedèrat, vt sit monasterijs præfesset, quatenus per ecclesias, per castra, per vicus, per singulorum quoque fidelium domos circunquaque discurreret, & corda auditorum ad amorem patriæ cælestis excitaret. Erat verò valde vilis in vestibus, atque ita despectus, vt si quis illum fortasè nesciret, salutaturn etiam resalutare despiceret: & quoties alia tendebat ad loca, iumento sedere consueuerat, quod esse despicabilius omnibus iumentis in cella potuisset: in quo etiam capistro pro freno, & veruecum pellibus pro sella utebatur. Per semetipsum sacros codices, in pelliceis sacculis missos, dextro leuoque portabat latere: & quocumque peruenisset, scripturarum aperiebat fontem, & rigabat prata mentium.

Adulatorum lingua extialis.

Multis occupato facile imponit adulationem.

Huius quoque opinio prædicationis ad Romanæ vrbs notitiam peruenit, atque, vt est lingua adulantium, auditoris sui animum amplectendo necans: eo tempore clerici huius Apostolicæ sedis antistiti adulando questi sunt, dicentes: Quis est iste vir rusticus, qui auctoritatem sibi prædicationis arripuit, & officium Apostolici nostri domini sibi in indoctus usurpare præsumit? Mittatur ergò, si placet, qui huc eum exhibeat, vt quid sit Ecclesiasticus rigor, agnoscat. Sicut autem moris est, vt occupato in multis animo, adulatio valde subrepat, si ab ipso cordis ostio nequaquam fuerit citius repulsa, suadentibus clericis consensum Pontifex præbuit, vt ad Romanam vrbe duci debuisset: & quænam sua esset mensura, cognosceret. Iulianum tamen tunc defensorè mittens, qui Sabinensi ecclesiæ postmodum in episcopatu præfuit, hoc præcepit, vt cum magno eum honore deduceret, nè quam Dei famulus ex conuentione eadè iniuriam sentiret. Qui parè de eo clericorum votis concitus volens, festinè ad eius monasterium cucurrit, ibique absente illo antiquarios scribentes reperit: vbi Abbas esset, requisit. Qui dixerunt: In valle hac, quæ

que monasterio subiaceret, fœnum secat. Idem verò Iulianus superbum valdè atq; contumacem puerum habuit, cui vix poterat vel ipse dominari. Hunc ergò misit, vt ipsum ad se sub celeritate perduceret. Perrexit puer, & proteruo spiritu pratum velociter ingressus, hominesq; illic intruens fœnum secantes, requisivit quisnã esset Equitius. Moxque vt audiuit, quis esset, eũ adhuc longè positus adspexit, & immenso timore correptus cœpit timore lassescere, seq; ipsum nutanti gressu vix portare posse. Qui tremens ad Dei hominem peruenit, atq; vlnis humiliter submissis, eius genua deosculans strinxit, suumque dominum ei occurrissè nunciauit. Cui resalutato Dei famulus præcepit, dicēs: Leua fœnum viride, porta pabulũ iumētis, in quibus venistis: ecce ego (quia parũ superest) opere expleto te subsequor. Is autē, qui missus fuerat, Iulianus defensor mirabatur valdè, quidnã esset, quòd redire moraretur puer. Cumque reuertentē puerũ conspicit, atq; in collo fœnum ex prato deferentem, vehementer iratus, cœpit clamare, dicens: Quid est hoc? Ego te mihi hominẽ deducere, non fœnum portare. Cui puer respondit: Quem quæris, ecce subsequitur. Et ecce vir Dei clauatis calceatus caligis, falcem fœnariam in collo deferens veniebat. Quem adhuc longè positum puer suo domino, quia ipse esset, quẽ quæreret, indicauit. Idem verò Iulianus repentē vt vidit Dei famulum, ex ipso habitu despexit, eumq; qualiter deberet alloqui, proterua mēte preparabat. Mox verò vt seruus Dei cominũs affuit, eiusdem Iuliani animum intolerabilis pauor inuasit, ita vt tremere, atq; ad insinuãdum hoc ipsum, pro quo venerat, vix sufficere lingua potuisset. Qui humiliato mox spiritu, ad eius genua cucurrit, orationẽ pro se fieri petijt: & quia pater eius, Apostolicus pontifex, cum videre vellet, indicauit. Vir autem venerandus Equitius cœpit immensas gratias omnipotẽti Deo agere, asserens, quòd se per summum pontificem gratia superna vistsset. Ilic vocauit fratres, præcepit hora eadem iumenta preparari, atq; executorem suũ cœpit vehementer vrgere, vt citò abire debuissent. Cui Iulianus ait: Hoc fieri nullatenus potest, quia lassatus ex itinere, hodiẽ nõ valeo abire. Tunc ille respondit: Contristas me fili: quia si hodierna die non egredimur, iam crastina non exiemus. Dei itaq; famulus executoris sui lassitu dine coactus, in monasterio suo eadem nocte demoratus est. Sequenti verò die sub ipso lucis crepusculo, vehementer equo in cursu fatigato, ad Iulianũ puer cum epistola peruenit: in qua præceptum est ei, nẽ seruum Dei contingere vel mouere de monasterio auderet. Quẽ cum ille requireret, cur sententia esset mutata: cognouit, quia nocte eadem, in qua ipse executor illuc missus est, per visum pontifex fuerat vehemẽter exterritus, cur ad exhibendũ Dei hominem mittere præsumpsisset. Qui protinũs surrexit, seq; venerandi viri cõmendans orationibus, ait: Rogat pater noster, nẽ fatigari debeatis. Cumq; hoc Dei famulus audiret, contristatus ait: Nunquid non die hesternò dixi tibi, quia si statim non pergeremus, iam pergere minimè liceret? Tunc pro charitatis exhibitione aliquantulum executorem suum in Cella detinuit, eiq; laboris sui cõmodum coacto renitentique dedit. Cognitione igitur, Petre, in quanta custodia sunt, qui in hac vita seipos despiciere nouerunt: cum quibus intus ciuibus in honore numerantur, qui despecti foris hominibus esse non erubescunt: quia & contrã in Dei oculis iacent, qui apud suos & proximorũ oculos per inanis gloriã appetitum tument. Vndè & quibusdam veritas dicit: Vos estis qui iustificatis vos coram hominibus: Deus autem nouit corda vestra: quia quod hominibus altum est, abominabile est ante Deum.

Petrus: Miror valdè, quòd de tali viro surripi pontifici tanto potuerit.

Gregorius: Quid miraris Petre, quia fallimur, qui homines sumus? An menti excidit, quòd Dauid, qui propheticẽ spiritum habere consueuerat, contra innocentem Ionathã filium sententiam dedit, cum verba pueri mentientis audiuit? quòd tamen quia per Dauid factum est, & occulto Dei iudicio iustum credimus, & tamen humana ratione qualiter iustum fuerit, non videmus. Quid ergò mirum, si ore mētientium aliquando in aliud ducimur, qui propheta non sumus? Multum verò est, quòd vnus cuiusque præsulis mentem curarum densitas vastat. Cumque animus diuiditur ad multa, fit minor ad singula: tantoq; ei in vnaqualibet re surripitur, quãto latius multis occupatur.

Petrus: Vera sunt valdè, quæ dicis.

Gregorius: Silere non debeo, quod de hoc viro, Abbate quòdã meo reuerendissimo Valentino narrante, agnoui. Aiebat nanque, quia corpus eius dũ in beati Laurentij martyris oratorio esset humatum, super sepulcrũ illius rusticus quidam arcam cum frumento posuit, nec quantus qualisque vir illic iaceret, perpendere ac vereri curauit. Tunc repentē turbo calitũs factus, rebus illic omnibus in sua stabilitate manentibus,

K

arcam,

Vide sancti
viri humi-
litate.

Eius præ-
phetia.

Luc. 16.

2. Reg. 16.
& 19.

Punitur ir-
reuerentia
erga monu-
mentum S.
Equitij.

arcam, quæ superposita sepulcro eius fuerat, extulit, longeque proiecit, ita ut palam eun-
 Æi cognoscerent, quanti esset meriti is, cuius illic corpus iaceret.

Etiam ea, quæ subiungo, prædicti venerabilis viri Fortunati, qui valde mihi ætate, ope-
 re & simplicitate placet, relatione cognoui. Eandem Valeriæ prouinciam Longobar-
 dis intransibus, ex monasterio reuerendissimi viri Equitij in prædicto oratorio ad sepul-
 crum eius monachi fugerunt. Cumque Longobardi seuietes monasterium intrassent,
 ceperunt eosdem monachos foras trahere, ut eos aut per tormenta discuteret, aut gla-
 dijs necarent: quorum vnus ingemuit, atque acri dolore commotus, clamauit: Heu heu
 sancte Equiti, placet tibi quod trahimur, & non nos defendis? Ad cuius vocem protinus
 seuietes Longobardos immundus spiritus inuasit: qui corruentes in terram, tam diu
 vexati sunt, quousque hoc cuncti, etiam qui foris erant, Longobardi cognosceret, qua-
 tenus locum sacrum temerare ulterius non auderent. Sicque vir sanctus, dum discipu-
 los defendit, etiam multis post remedium illuc fugientibus præstitit.

Nota mira-
 culum ad
 sepulcrum
 sancti viri.

VITA S. THOMAE AQUINATIS, SANCTITA- TE ET DOCTRINA CLARISSIMI, PER F. LAVR-

Surium ex scriptis fide dignis collecta & confecta.

7. Martij,

Rerantissimus vir D. Thomas Aquinas, tot fuit diuinitus
 auctus & naturæ & gratiæ donis, ut inter præcipuas Ecclesiæ
 Dei columnas non immerito numeretur. Vita eius à diuer-
 sis conscripta habetur, sed à plerisque nimis breuiter: à non-
 nullis verò prolixè satis, sed stylo, quòd ad quosdam attinet,
 rudi & imposito, ut lectorem emunctioris naris facile possit
 offendere. Itaque quæ ad tanti viri laudem & gloriam face-
 re videbantur, aliquanto fusiùs, seruata tamen mediocrita-
 te, colligere studui, idque paulo latiniùs, quàm ij, ex quibus
 ea descripti, ut laudetur præpotens Deus in sancto suo, & vir
 beatissimus eo, quo par est, ab omnibus honore afficiatur.

Genus &
 patria S.
 Thomæ.

Eremita
 Bonus.

Chartulam
 angelica sa-
 lutatione
 inscriptam
 deglutit.

Traditur in
 Casinense
 monaste-
 rium.

Quòd igitur ad genus eius & patriam attinet, patrem habuit ex illustri familia Comitù
 Aquinatum, eumque Landolphum nomine: matrem verò Theodoram, & generis &
 morum nobilitate insignem, patria Neapolitanam. Porro cum adhuc mater eius The-
 odora eum vtero gestaret, vir quidam sanctus, in Campania monte quodam cum ple-
 risque alijs vitam ducens eremiticam, re & nomine Bonus, ob vitæ sanctitatem iam fama
 celebris, ad eam in castro suo Rocha Sicea morantem accessit, eique dixit spiritu pro-
 phetico: Letare domina Theodora, paries enim filium Thomam, qui toto orbe ob vi-
 tæ & eruditionis præstantiam celebrabitur, porro S. Domini institutù idemipse com-
 plectetur. Cui illa respondit: Fiat Domini voluntas. Natus deinde puer est, & Thomas
 vocatus, nutricique traditus: quæ cum eum aliquandò in balneo aquis vellet ablueri,
 manum extendens infantulus, chartulam è terra sustulit nullo innuente, eamque com-
 pressa cepit retinere manu. Nutrix autem eum lauare cupiens, conata est chartulam è
 manu eius extrahere: at ille id non ferens, acriter flere cepit. Itaque, nutrix pietate com-
 mota, noluit ei molesta esse: illaque cessante, ille quoque lachrymari desijt. Relicta igitur
 in manu eius chartula, nutrix eum abluit, ablutumque extersit & induit. Rem autem
 totam matri eius indicauit, quæ egrè tandem infantis manum aperuit, ex eaque char-
 tulam euulsit, in qua scripta visebatur angelica saluatio. Infans verò chartulam in-
 stanter repetijt, atque demùm ploranti redditam, ille mox deglutiuit. Visa est ea res
 plerisque non vacare & miraculo & mysterio, quòd eximius olim Ecclesiæ doctor fu-
 turus, in eam chartulam ante omnes incidisset, quæ nostræ salutis iucundissima initia
 contineret. Solebant postea illi lachrymanti libellum aliquem offerre, eoque appre-
 hensio, lachrymas remittebat, non sine multorum admiratione, qui in de colligerent,
 magnos illum in literis progressus habiturum. Quoties etiam librum aliquem conspe-
 xisset in tenera ætate, ad illum accurrebat, & voluendo chartas, eiusmodi se ludo instar
 puerorum oblectabat.

Iam verò vbi ad quintum peruenit ætatis annum, à parentibus ad amplissimum illud
 Casinense monasterium missus est, & pietate & literis imbuendus. Eius monasterij fra-
 tres militant Christo sub regula S. Benedicti. Factum hoc est magno diuinæ prouidentie
 confi-